

LİSELİ ERGENLERDE AKRAN ZORBALIĞI: BAĞLANMA STİLLERİ VE ZORBALIK DAVRANIŞI

Editör

Prof. Dr. Fikret GÜLAÇTI

Yazar

Uzm. Psk. Dan. Esra Nur Yılmaz

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayım ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır. Bu kitap Paylaşılan "Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tezi üretilmiştir.

ISBN

978-625-375-054-1

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı:
Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

Yayıncı Sertifika No

47518

Editör

Fikret GÜLAÇTI

ORCID iD: 0000-0002-3200-1994

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

PSY038000

Yazar

Esra Nur YILMAZ

ORCID iD: 0009-0001-6882-4474

DOI

10.37609/akya.3285

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kütüphane Kimlik Kartı

Yılmaz, Esra Nur.

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı / Esra Nur Yılmaz; ed. Fikret Gülaçtı.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

151 s. : tablo. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253750541

1. Psikoloji.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimimi ve tezimi başarıyla tamamlamış olmanın sevinci içerisindeyim. Bu yolculukta bana eşlik eden insanlara teşekkürü borç bilirim. Tezimin başından sonuna kadar her aşamasında; beni her fırsatta destekleyen sabırla dinleyen ve her koşulda beni çalışmam için motive eden tez danışmanım kıymetli hocam sayın Prof. Dr. Fikret GÜLAÇTI'ya, tez jürimde bulunan sayın Prof. Dr. Yener ÖZEN'e, sayın Doç. Dr. Bünyamin ÇETİNKAYA 'ya ve sayın Doç. Dr. Levent YAYCI 'ya desteklerinden ötürü teşekkürlerimi sunarım. Araştırmayı yürüttüğüm okulların öğretmenlerine, öğrencilerine ve okul idaresine teşekkür ederim. Bu süreçte beni hiç yalnız bırakmayan dostlarıma özellikle ölçekleri uygularken ve tez savunma günümde bana yardımcı olan, kendisiyle üniversite yıllarımda tanışmış olmaktan ve bu güzel dostluğu kurmuş olmaktan çok mutlu olduğum sevgili dostum Betül CAN'a çok teşekkür ederim. Hayatımın her anında koşulsuz olarak bana maddi ve manevi destek olan hayatımdaki en değerli insanlar olan çok sevdiğim biricik annem ve babama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmayı okumayı, öğrenmeyi çok isteyip bir şekilde buna ulaşamayan başta anneme sonra da diğer kız çocuklarına ve kadınlara ithaf ediyorum.

Esra Nur YILMAZ
Erzincan, 2024

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
BÖLÜM 1	
KONUyla İLGİLİ KURAMSAL AÇIKLAMALAR	13
1.1. Zorbalık.....	13
1.2. Saldırganlık Davranışı	14
1.3. Zorbalık Türleri	15
1.3.1. Fiziksel Zorbalık.....	16
1.3.2. Sözel Zorbalık	16
1.3.3. Siber Zorbalık.....	16
1.3.4. Cinsel Zorbalık.....	17
1.3.5. Akran Zorbalığı	17
1.4. Zorbalık Sistemi İçerisindeki Roller	17
1.4.1. Zorba.....	18
1.4.2. Katılımcı Roller	18
1.4.2.1. Yardımcı/Güçlendirici.....	19
1.4.2.2. Savunucu	19
1.4.2.3. Seyirci	19
1.5. Akran Zorbalığı Yapan Zorbaların Kişisel Özellikleri	20
1.6. Akran Zorbalığına Maruz Kalan Kurbanların Kişisel Özellikleri.....	21
1.7. Akran Zorbalığının Görülme Sıklığı	22
1.8. Akran Zorbalığının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	23
1.8.1. Akran Zorbalığı ve Cinsiyet İlişkisi	23
1.8.2. Akran Zorbalığı ve Yaş İlişkisi	23
1.8.3. Akran Zorbalığı ve Aile İlişkisi.....	24
1.9. Zorbalık Davranışının Çeşitli Kuramlar Açısından Değerlendirilmesi.....	25
1.9.1. Sosyal Öğrenme Kuramı	25
1.9.2. Sosyal Bilgi İşleme Kuramı	25
1.9.3. Ekolojik Sistemler Kuramı	26
1.9.4. Bağlanma Kuramı.....	26
2. Bağlanma	27
2.1. John Bowlby'nin Bağlanma ile İlgili İlk Dönem Çalışmaları	27
2.2. Bağlanma Kuramı'nın Doğuşu:.....	31

İçindekiler

2.3. Mary Ainsworth'un Bağlanma ile İlgili Çalışmaları:.....	35
2.3.1. Bağlanma Stillerinin Ortaya Çıkışı	36
2.4. Diğer Psikodinamik Kuramlara Göre Bağlanma:	37
2.4.1. Sigmund Freud Dürtü-Çatışma Kuramı.....	37
2.4.2. Melanie Klein Nesne İlişkileri Kuramı	38
2.4.3. Donald Winnicott.....	38
2.4.4. Heinz Kohut Kendilik Psikolojisi.....	39
2.4.5. Margaret Mahler Ayrılma-Bireyleşme Kuramı	40
2.4.6. James Masterson Kişilik Kuramı.....	41
2.5. Gelişimsel Nörobiyoloji ve Bağlanma Kuramı.....	41
2.6. Davranışçı Yaklaşımına Göre Bağlanma	43
2.7. Bilişsel Kurama Göre Bağlanma	44
2.8. Ergenlikte ve Yetişkinlikte Bağlanma	47
2.8.1. Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeli.....	49
2.9. Bağlanma Davranışını Etkileyen Faktörler.....	51
3. Ebeveynlik ve Ebeveynlik Tutumları.....	53
3.1. Çocuk Yetiştirme Stillerinin Tarihteki Yeri.....	54
3.2. Psikojenik Teoriye Göre 6 Evrede Çocuk Yetiştirme Tarzları	55
3.3. Ebeveynlik Tutumlarının Sınıflandırılması	57
3.3.1. İzin Verici Tutum (Permissive).....	58
3.3.2. Otoriter Tutum (Authoritarian).....	58
3.3.3. Demokratik Tutum (Authoritative)	58
3.3.4. Reddedici/İhmalkar Tutum	59
3.3.5. Koruyucu/İstekçi Tutum.....	59
3.3.6. Tutarsız Tutum	60
BÖLÜM 2	
YÖNTEM.....	63
2.1. Araştırmanın Modeli	63
2.2. Örneklem	63
2.3. Veri Toplama Araçları.....	63
2.3.1. Kişisel Bilgi Formu	63
2.3.2. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği.....	64
2.3.3. Akran Zorbalığı Kurbanlarını Belirleme Ölçeği.....	64
2.3.4. Akran Zorbalıklarını Belirleme Ölçeği	65
2.4. Verilerin Toplanması	66
2.5. Verilerin Analizi	66

BÖLÜM 3

BULGULAR.....	69
3.1. Çalışma Grubunun Demografik Yapısına İlişkin Bulgular	69
3.2. Çalışma Grubunun Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, Akran Zorbalığı Kurbanlarını Belirleme Ölçeği ve Akran Zorbalarını Belirleme Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	73
3.3. Çalışma Grubunun Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, Akran Zorbalığı Kurbanlarını Belirleme Ölçeği ve Akran Zorbalarını Belirleme Ölçeği Alt Boyutlarına Yönelik Korelasyon Analizleri.....	74
3.4. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	78
3.5. Akran Zorbalığı Kurbanlarını Belirleme ve Akran Zorbalarını Belirleme Ölçeği Puanlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	95
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	107
KAYNAKLAR	129

KISALTMALAR

- Akt. : Aktaran
Bkz. : Bakınız
APA : American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Birliđi)
TDK : Türk Dil Kurumu
ÜBBSÖ : Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği
AZKBÖ : Akran Zorbalığı Kurbanlarını Belirleme Ölçeği
AZBÖ : Akran Zorbalarını Belirleme Ölçeği
EBYÜ : Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

8. Çalışmamızda yalnızca akran zorbalığı sistemi içerisinde yer alan zorba ve kurban statülerine yer verilmiştir. İleride yapılacak olan çalışmalarda nötr grup (akran zorbalığı yapmayanlar veya akran zorbalığına maruz kalmayanlar) üzerinde çalışma yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Adalar, T. E. (2018). *Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığı ve Akran Mağduriyeti: Madenli Beldesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ağırsoy, Pınar. PED Ücretsiz Psikoterapi Eğitimleri: (2023, Haziran 23). Bağlanma Kuramları Ve Bağlanmanın Nörobiyolojisi. <https://youtu.be/IRUtypQyqUo>
- Ainsworth, M. D., Blehar, M. C., Waters, E., Wall, S., Hillsdale, J., N., & Erlblaub. (1980). Patterns of Attachment: A Psychological Study of the Strange Situation. *Infant Mental Health Journal*, 1(1):68-70.
- Ainsworth, M., A.N. O'Connell ve N.F.Russo (1983). *Models Of Achievement: Reflections Of Eminent Women In Psychology*. New York: Columbia University Press.
- Ainsworth, M. S. (1989). Attachments Beyond Infancy. *American Psychologist*, 44(4), 709-716.
- Akcan, G., ve Öztürk, E. (2020). Psikiyatrik Açısından Grup Dinamikleri ve Psikolojisi . *Türkiye Klinikleri*, 42-52.
- Akgün, S. (2005). *Akran Zorbalığının Anne-Baba Tutumları ve Anne-Baba Ergen İlişkisi Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akmaz, N. (2009). *Eğitim Yöneticilerinin Bağlanma Stilleri Ve Sürekli Öfke Ve öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akt. Acar, T. (2009). *Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinde Akran Zorbalığı ve Psikolojik Belirtiler*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktaş, G. (2011). *Farklı Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Özelliklere Sahip Ailelerde Kız Çocuklarına İlişkin Aile İçi Kültürel Tanımlamalar*. Doktora Tezi Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akyol, A. K., & Bilbay, A. (2018). Ergenlerin Akran Zorbalığı Yapmaları, Zorbalığa Maruz Kalmaları ve Empatik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(2), 667-675. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v7i2.1379>.
- Alkan, H. (2019). *Lise Öğrencilerinin Sosyal Başarı Hedefleri ve Akran Zorbalığı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Allen, J. P., Marsh, P., McFarland, C., McElhaney, K. B., Land, D. J., Jodi, K. M., & Peck, S. (2002). Attachment and Autonomy as Predictors of the Development of Social Skills and Delinquency During Midadolescence. *J Consult Clin Psychol/NIH Public Access Author Manuscript*, 70(1): 56-66.
- Anayurt, A. (2017). *Duygu Düzenleme İle Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, Bilişsel Esneklik ve Ruminasyon Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Antalyalı, Ö. L., Dumlupınar, M., & Özkul, A. S. (2017). Yetişkin Bağlanma Stillerinin Örgütsel Güven ve Örgütsel Bağlılığa Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 21(4): 1679-1702.
- APA Dictionary of Psychology*. (2023). APA Dictionary of Psychology- American Psychological Association: <https://dictionary.apa.org/>

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

- Arı, F. A. (2021). Bilişsel Şemalar ve Bağlanma . *Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* , 11(4), 1823-1834. doi:https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.987946.
- Arslan, E. (2018). *Algılanan Ebeveyn Tutumu, Algılanan Sosyal Destek ve Benlik Saygısının Ergenlerin Akran Zorba Davranış Eğilimi ile İlişkisi* . Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan , B. (2021). *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Görünüş Kaygısı ve bağlanma Stillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, F. (2022). *Examining Self-Defining Parental Relationship Memories: The Role Of Perceived Parenting Style And Attachment*. Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, S. Ö., & Savaşer, S. (2009). Okulda Zorbalık. *Milli Eğitim*, 184, 218-227.
- Arslan, M., & Polat, M. O. (2023) . Tüm Boyutlarıyla Akran Zorbalığı. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1) 43-83.
- Atalay, A. (2010). *Akran Zorbalığı Gösterme ve Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın Cinsiyet, Yaş, Sosyoekonomik Düzey, Anne-Baba Tutumları, Arkadaş İlişkileri ve Benlik Saygısı İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atik, E. L. (2013). *Liseli Ergenlerde Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Sağlamlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkide Öz-Yansıtma ve İçgörünün Rolü* . Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Avcı, R. (2006). *Şiddet Davranışını Gösteren ve Göstermeyen Ergenlerin Ailelerinin Aile İşlevleri, Öfke ve Öfke İfade Tarzları Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayas, T., & Pişkin , M. (2011). Lise Öğrencileri Arasındaki Zorbalık Olaylarının Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Okul Türü Bakımından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 550-568.
- Ayas, T., & Pişkin, M. (2015). Akran Zorbalığını Belirleme Ölçeği Ergen Formu. *Akademik Bakış Dergisi*, 50 , 316-324.
- Aydemir, M. (2020). *Ergenlerin Bağlanma Stilleri ve Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aydın, A., & Akgün, S. (2014). Ergenlikte Reaktif-Proaktif Saldırganlık,Öfke ve Narsisizm İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29 (73), 44-56.
- Aydın, C. H. (2000). Öğrenme ve Öğretme Kuramlarının Eğitim İletişimine Katkısı. *Kurgu Dergisi*, 17, 183-197.
- Aydın, M. (2010). *Masterson Yaklaşımında Borderline Kişilik Bozukluğuna Gelişimsel Yaklaşım*. Bitirme Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayran, G., & Çelebioğlu, A. (2018). Ergenlerde Akran Zorbalığı ile Ebeveynlerin Çocuk Yetiştirme Tutumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 6(3) 129-140.
- Baker, Ö. E., & Kavşut, F. (2007). Akran Zorbalığının Yeni Yüzü: Siber Zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 31- 42.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs: NJ: Prentice-hall.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7: 147. DOI: 10.1177/0265407590072001.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four-Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
- Baş, A. U., Öz, F. S., & Kabasakal, Z. T. (2012). İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Reaktif ve Proaktif Saldırganlık:Okul Psikolojik Danışmanlarının Görüş ve Yaklaşımları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 354 - 370.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- Başgün, N. (2020). *Ergen Öğrencilerde İnternet Bağımlılığı, Ebeveynlik ve Bağlanma Tarzları İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Bauer, N. S., Lozano, P., & Rivara, F. P. (2007). The Effectiveness of the Olweus Bullying Prevention Program in Public Middle Schools: A Controlled Trial. *Journal of Adolescent Health*, 266 –274. doi:10.1016/j.jadohealth.2006.10.005.
- Baumrind, D. (1966). Effects of Authoritative Parental Control on Child Behavior. *Society for Research in Child Development*, 37(4). 887-907.
- Baumrind, D. (1972). An exploratory study of socialization effects on Black children: Some Black-White Comparison. *Child Development*, 43, 261-267.
- Baumrind, D. (1991). The Influence of Parenting Style on Adolescent Competence and Substance Use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95.
- Bedel, A., & Güler, G. (2020). Ortaokul Öğrencilerinde Zorbalığı Ve Saldırganlığı Açıklamada Başa Çıkma Stratejilerinin Rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (73).
- Bilgiç, B. S. (2021). *Akran Zorbalığına Maruz Kalan Lise Öğrencilerinin Bilişsel Esneklik ve Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Blatz, W. (1940). *Hostages to peace: Parents and the children of democracy*. New York: Morrow.
- Blum, H. P. (2004). Separation-Individuation Theory and Attachment Theory. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 52, 535. DOI: 10.1177/00030651040520020501.
- Bowlby, J. (1940). The influence of early environment in the development of neurosis and neurotic character. *Journal of Psychoanalysis*, 21, 154–178.
- Bowlby, J. (1944). Forty-Four Juvenile Thieves: Their Characters and Home-Life. *International Journal of Psychoanalysis*, 25,107-128.
- Bowlby, J. (1951). *Maternal Care And Mental Health*. London: World Health Organization.
- Bowlby, J. (1958). The Nature Of The Childs Tie To His Mother. *International Journal of Psycho-Analysis*, 39, 350-373.
- Bowlby, J. (1977). The Making and Breaking of Affectional Bonds I. Aetiology and Psychopathology in the Light of Attachment Theory. *The British Journal of Psychiatry*, 130 (3), 201-10.
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and Loss: Vol. 1. Attachment (2nd Ed.)*. Newyork: Basic Books.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma*. Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma*. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J. (2014). *Ayrılma*. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J., & Robertson, J. (1952). A Two-Year-Old Goes to Hospital. *Proceedings of the Royal Society of Medicine*, 46 (6). DOI: <https://doi.org/10.1177/003591575304600603>.
- Bowers, L., Smith, P. K., & Binney, V. (1994). Perceived Family Relationships of Bullies, Victims and Bully/Victims in Middle Childhood. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 11(2), 215-232.
- Boxer, P., & Tisak, M. S. (2005). Children's Beliefs About the Continuity of Aggression. *Aggressive Behavior*, 31, 172–188 .
- Bretherton, I. (1992). The Origins of Attachment Theory:John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28(5), 759-775.
- Bretherton, I. (2003). Mary Ainsworth: Insightful Observer and Courageous Theoretician . *Portraits of pioneers in psychology*, 5, 317-331.
- Breuer, J., & Elson, M. (2017, December). *Frustration–Aggression Theory*. ResearchGate: <https://www.researchgate.net/publication/321776001>
- Burnukara, P., & Uçanok, Z. (2012). İlk ve Orta Ergenlikte Akran Zorbalığı: Gerçekleştiği Yerler ve Baş Etme Yolları. *Türk Psikoloji Yazıları*, 15(29), 68-82.
- Cerezo, M. A., Salvador, G. P., & Trenado, R. M. (2008). Mother–infant interaction and child-

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

- ren's socio-emotional development with high- and low-risk mothers. *Infant Behavior & Development*, 578-589.
- Champion, K., Vernberg, E., & Shipman, K. (2003). Nonbullying victims of bullies: Aggression, social skills and friendship characteristics. *Applied Developmental Psychology*, 24, 535-551.
- Chow, C. M., Hart, E., Ellis, L., & Tan, C. C. (2017). Interdependence of attachment styles and relationship quality in parent-adolescent dyads. *Journal of Adolescence*, 61, 77-86.
- Corey, G. (2015). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*. Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Crick, N. R., & Dodge, K. A. (1994). A Review and Reformulation of Social Information Processing Mechanisms in Children's Social Adjustment. *Psychological Bulletin*, 115(1), 74-101.
- Cuijlits, I., Wetering, A. v., Endendijk, J. J., Baar, A. v., Potharst, E., & Pop, V. (2019). Risk and protective factors for pre- and postnatal bonding. *Infant Ment Health J*, 1-16 DOI: 10.1002/imhj.21811.
- Çakır, B. (2023). *Kekemeliği Olan Çocukların Kaygı Düzeyleri ile Ebeveynlerinin Ebeveynlik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çakır, N. (2017). *Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çam, O., & Keskin, G. (2007). Bağlanma Sürecinin Ergen Açısından Değerlendirilmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 23 (2) ,159-172.
- Çankaya, Z. C. (2009). Özerklik Desteği, Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve Özel İyi Olma: Öz- Belirleme Kuramı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (31), 23-31.
- Çelebi, G. Y., & Çelebi, B. (2020). Ergenlerin Bağlanma Stilleri ile İnternet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *AÇÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 37-48.
- Çelenk, T. A., & Yıldızlar, O. (2019). Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığı ve Mağduriyetinin İncelenmesi. *Sağlık ve Yaşam Bilgileri Dergisi* , 1(2), 24-31.
- Çelik, Ç. B. (2018). Bağlanma Stilleri, Psikolojik İyi Oluş ve Sosyal Güvende Hissetme: Aralarındaki İlişki Ne? *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 27-40.
- Çetinkaya, S., Nur, N., Ayvaz, A., Özdemir, D., & Kavakçı, Ö. (2009). Sosyoekonomik Durumu Farklı Üç İlköğretim okulu Öğrencilerinde Akran Zorbalığının Depresyon ve Benlik Saygısı Düzeyiyle İlişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 151-158.
- Çil, D. A., & Bahtiyar, B. (2023). *Mutluluk Üzerine Felsefe ve Psikoloji Tartışmaları*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dake, J. A., Price, J. H., & Telljohann, S. K. (2003). The Nature and Extent of Bullying at School. *Journal of School Health*, 73(5), 173-180.
- Dalgar, G., Civil, F., Savaş, E. N., & Şahin, A. (2022). Attachment in Early Childhood: An Examination from John Bowlby and Mary Ainsworth. *Eurasian Journal of Health Sciences*, 5(1), 85-92.
- Darling, N. (1999, Mart). *Parenting Style and Its Correlates*. ERIC Digest: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED427896.pdf>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268, DOI: 10.1207/S15327965PLI1104_01.
- DeMause, L. (1997). The psychogenic theory of history. *The Journal of Psychohistory*, 25(2).
- DeMause, L. (2002). *The emotional life of nations*. New York: Karnac Book.
- Demirbaş, N. K. (2020). *Zorbalığa Seyirci Müdahale Psiko-Eğitim Programının Ortaokul Öğrencilerinin Zorbalığa Müdahale Becerilerine Etkisi*. Doktora Tezi.Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirbaş, N. K., & Öztemel, K. (2019). Zorbalıkta Seyirci Müdahale Ölçeği'nin (Zsmö) Türkçe

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- Uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(54), 965-985.
- Demirbaş, Z. K., & Öztemel, K. (2019). Zorbalıkta Seyirci Müdahale Ölçeği'nin (ZSMÖ) Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 966.
- Demircan, B. (2017). *12-15 Yaş Arası Ergenlerde İstismar ve İhmal İle Akran Zorbalığı ve Benlik Algısı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Derin, G. (2018). *Kuşaklararası Eksende Psikotarih Temelli Çocuk Yetiştirme Stilllerinin Travma, Bağlanma ve Dissosiyasyon Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.
- Dijken, V. S. (1998). *John Bowlby: His Early Life—A Biographical Journey into the Roots of Attachment Theory*. London: Free Association Books.
- Dinç, S., & Balcı, S. (2021). Baba-Bebek Bağlanma Durumu ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 13(1), 8-17. DOI: 10.5336/nurses.2019-72534.
- Dinçer, Ç., & Uysal, H. (2012). Okul Öncesi Dönemde Akran Zorbalığı. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(4), 468-483.
- Dixon, A. (2003). 'At All Costs Let Us Avoid Any Risk of Allowing Our Hearts to be Broken Again': A Review of John Bowlby's Forty-Four Juvenile Thieves. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 8(2), 278-289.
- Doğan, A. (2010). Ekolojik Sistemler Kuramı Çerçevesinde Akran Zorbalığının İncelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(3), 149-162.
- Doğan, T. (2016). Ergenlerde Ana-Babaya Bağlanma: Türkiye Profili. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(4), 406-419. doi:10.18863/pgy.253446.
- Dollard, J., Doob, L. W., Miller, N. E., Mowrer, O. H., & Sears, R. R. (1998). *Frustration and aggression*. Florence: KY.Routledge.
- Dölek, N. (2002). *Öğrencilerde Zorbaca Davranışların Araştırılması ve Bir Önleyici Program Modeli*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). Social Role Theory Of Sex Differences and Similarities. *Handbook of Theories of Social Psychology*, 2, 459-476.
- Eisenberger, N. I. (2011). The Pain Of Social Disconnection: Examining The Shared Neural Underpinnings of Physical And Social Pain. *Nature Reviews Neuroscience*, 13(6), 1-14 doi:10.1038/nrn3231.
- Elliot, M. (1992). *Bullying: A practical Guide to Coping for Schools*. Longman Group UK Limited.
- Ermiş, B. S. (2019). *Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri, Aile Yaşam Duyumları ve Duygusal Özerklik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erözkan, A. (2004). Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2).
- Ersan, E. E. (2020). *Ergenlerde Yılmazlığın Akran İlişkisi ve Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Feijóo, S. S., Norman, J. O., Foody, M., Pichel, R., Braña, T., Varela, J., & Rial, A. (2021). Sex Differences in Adolescent Bullying Behaviours. *Psychosocial Intervention*, 30(2), 95-100. <https://doi.org/10.5093/pi2021a1>
- Field, A. (2009). Comparing several means: Anova (GLM !). *Discovering Statistic Using SPSS* (s. 388). içinde London: Sage.
- Fraley, R. C. (2019). Attachment in Adulthood: Recent Developments, Emerging Debates, and Future Directions. *The Annual Review of Psychology*, 70, 401-422 DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010218-101433>

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

- org/10.1146/annurev-psych-010418-102813.
- Geçtan, E. (1994). *İnsan Olmak*. İstanbul: Remzi Kitabevi 13.basım.
- Gewirtz, J. L., & Noguera, M. P. (1992). B.F. Skinner's Legacy to Human Infant Behavior and Development. *American Psychologist*, 47(11), 1411-1422.
- Gök, F., & Önder, F. C. (2018). Lise Öğrencilerinde Akran Zorbalığına Maruz Kalma: Temel Psikolojik İhtiyaçlar ve Anne-Babaya Duygusal Erişebilirlik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 635-652.
- Gökkaya, F. (2018). Farklı Zorbalık Statülerinde Yer Alan Ortaokul Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 25 (2), 111-124.
- Gökkaya, F., & Sütcü, S. T. (2020). Akran Zorbalığının Ortaokul Öğrencileri Arasındaki Yaygınlığının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 40-54.
- Göktepe, G. (2015). *Liseli Ergenlerde Bağlanma Stilleri, Kendilik Algısı ve Kişilerarası İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Halic Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Graham, S. (2016). Victims Of Bullying. *The College Of Education And Human Ecology, The Ohio State University*, 55(2), 134-146. doi:10.1080/00405841.2016.1148988.
- Gündaş, A. (2013). *Lise Öğrencilerinde Psikolojik Sağlamlılığın Yordayıcısı Olarak Benlik Kurgusu ve Bağlanma Stilleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güneş, E., & Işık, C. (2023). Maternal - Paternal Bağlanmayı Etkileyen Faktörler ve Ebelik Yaklaşımları. *J Pro Health Res*, 5(1):89-95.
- Gürsoy, E. C. (2010). *Ergenlerde Sosyodemografik Özelliklere ve Algılanan Sosyal Destek ile Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hakan, S. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Farklı Zorbalık Türleri ile Karşı Karşıya Kalma Sıklığının ve Boyun Eğme Davranışı ile Durumluk - Sürekli Öfke ile İlişkinin Araştırılması. *Milli Eğitim*, 190, 54 - 71.
- Harlow, H. F., & Zimmermann, R. R. (1959). Affectional Responses in the Infant Monkey. *Science*, 130 (3373).
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3),511-524 doi:https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.52.3.511.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Deeper Into Attachment Theory. *Psychological Inquiry:An International Journal for the Advancement of Psychological Theory*, 5(1), 68-79, DOI: 10.1207/s15327965pli0501_15.
- Houndoumadi, A., & Pateraki, L. (2001). Bullying and Bullies in Greek Elementary Schools; Pupils Attitudes and Teacher's Parents Awareness. *Educational Review*, 53(1), 19-26. DOI: http://dx.doi.org/10.1080/00131910120033619.
- Hubbard, J. A., Dodge, K. A., Cillessen, A. H., Coie, J. D., & Schwartz, D. (2001). The Dyadic Nature of Social Information Processing in Boys' Reactive and Proactive Aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(2), 268-280 DOI: 10.1037//0022-3514.80.2.268.
- Igundunasse, A., & Anozie, O. K. (2018). Attachment Style and Personality Traits As Correlates Of Bullying Among Teenagers in Some Secondary School Settings İn Lagos,Nigeria. *Ife Social Sciences Review*, 26(1), 74-84.
- İlgar, M. Z., İlgar, S. C., & Graham, S. (2018,2016). Şiddet Eğiliminde Bağlanmanın Rolü, Victims of Bullying in Schools. *Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi, &The College Of Education And Human Ecology, The Ohio State University*, 1, 1-13; 55(2),134-146.
- İlgül, B. (2022). *Akran Zorbalığı İle Empatik Eğilim, Olumlu Sosyal Davranışlar ve Saldırgan Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- İlhan, N. (2023). Melanie Klein'in Nesne İlişkileri Kuramına Göre John Steinbeck'in Cennetin Doğusu İsimli Romanını İnceleme. *Edebi Eleştiri Dergisi*, 7(2), s. 501-521.
- İşık, P., Tekinalp, P. E., Atalay, N. Ü., & Kaynak, Ü. (2022). Bağlanma Terapisi. *Psikolojik Danışmada Güncel Kuramlar* (s. 110-152). içinde Ankara: Pegem Akademi.
- Jenkins, L. N., & Nickerson, A. B. (2016). Bullying Participant Roles and Gender as Predictors of Bystander Intervention. *Aggressive Behavior*, 9999(1) 1-10 DOI: 10.1002/ab.21688.
- Kafalı, M. S. (2021). *Akran Zorbalık Durumlarına Göre Ergenlerin Algıladıkları Babalık Rollerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kahraman, S. (2015). *Ergenlerde Bağlanma Stillерinin Saldırganlık Davranışları ve Depresyon Düzeyi İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde Bağlanma Ve Saldırganlık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(1) 21-49.
- Karadoğan, U. C. (2019). "Çocuk ve Çocukluk" Kavramının Tarihsel Süreçte Değerlendirilmesi. *Çocuk ve Medeniyet*, 195-226.
- Karakaş, N. M., & Dağlı, F. Ş. (2019). Bebeklerde bağlanmanın önemi ve etkileyen etmenler. *Türk Pediatri Ars*, 54(2), 76-81.
- Karakuş, Ö. (2012). Ergenlerde Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Arasındaki İlişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(2), 33-46.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karen, R. (1994). *Becoming Attached*. Newyork: Oxford University Press.
- Kaşıkçı, F. (2018). *Ergenlerde Akran Zorbalığı İle Başa Çıkma Stratejileriyle Bilişsel Çarpıtmalar ve Öz Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, N. B. (2019). *Liseli Ergenlerin Ebeveyne Bağlanma Stilleri, Empati Düzeyleri ve Saldırgan Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Y., & Öz, F. (2020). Ergenlerin Benlik Algısı Üzerinde Algılanan Ebeveyn Tutumlarının ve Bağlanma Stiline Rolü: Bir Yapısal Eşitlik Modellemesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 11(2),106-114 DOI: 10.14744/phd.2020.74429.
- Kayhan, B. (2019). *Lise 9. ve 10. Sınıf öğrencilerinin bağlanma Stilleri, Akran İlişkileri ve Öznel İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi (Mersin İli Örneği)*.Yüksek Lisans Tezi.Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keler, H. (2008). *Liseli Ergenlerin Transaksyonel Analiz Ego Durumları ile Bağlanma Durumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kılıç, G. (2009). *Lise Öğrenimi Görmekte Olan Ergenlerin Atılganlık Düzeylerinin Ebeveynlerine bağlanma Örüntülerine ve Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Darıca İlçesi Örneği* . Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, K. M. (2019). Evlat Edinilen Çocuklarda Bağlanma. *Mediterranean Journal of Humanities*, 223-240. DOI: 10.13114/MJH.2019.460.
- Kınık, M. F. (2015). *Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Tanısı Olan Ergenlerin ve Annelelerinin Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*. Uzmanlık Tezi. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Kilmen, S. (2022). Dağılımın Normalliğinin Sınanması. *Eğitim Araştırmacıları İçin Spss Uygulamalı İstatistik* (s. 107-110). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Klein, M. (2014). *Haset ve Şükran*. Metis Yayınları.
- Kocaşahan, N. (2012). *Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Akran Zorbalığı ve Sanal Zorbalık*. Yüksek Lisans Tezi .Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocayörük, E. (2012). Öz-Belirleme Kuramı Açısından Ergenlerin Anne Baba Algısı ile Duyuş-

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

- sal İyi Oluşları Arasındaki İlişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37), 24-37.
- Kohut, H. (1971). *The Analysis of the Self*. New York: International Universities Press.
- Kohut, H. (1977). *The Restoration of the Self*. New York: International Universities Press.
- Kohut, H. (2004). *Psikanalizin Öteki Yüzü*. İthaki Publishing.
- Korkmaz, T., Erkin, M., & Atbaşı, Z. (2021). Akran Zorbalığı Kavramının Lisansüstü Tezlerde İncelenmesi. *Turkish Special Education Journal International*, 3(1), 1-19.
- Köse, D., Çınar, N., & Altınkaynak, S. (2013). Yenidoğanın Anne ve Baba ile Bağlanma Süreci. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 22(6), 239-245.
- Lacan, J. (1951). Some Reflections on The Ego. *International Journal of Psychoanalysis*, 34,11-17.
- Latane, B., & Darley, J. M. (1968). Group Inhibition of Bystander Intervention in Emergencies. *Journal at Personality and Social Psychology*, 10(3), 215-221.
- Latane, B., & Darley, J. M. (1970). *The Unresponsive Bystander: Why: Doesn't He Help*. Newyork: Prentice Hall.
- Lieberman, M., Doyle, A. B., & Markiewicz, D. (1999). Developmental Patterns in Security of Attachment to Mother and Father in Late Childhood and Early Adolescence: Associations with Peer Relations. *Child Development*, 70(1), 202-213. DOI: 10.1111/1467-8624.00015.
- Maccoby, E., & Martin, J. (1983). *Socialization in the context of the family: Parent-child interaction*. In E. M. Hetherington (Ed.), P. H. Mussen (Series Ed.), *Handbook of child psychology: 4. Socialization, personality, and social development* (pp. 1-101). New York: Wiley.
- Mahler, M. S., & Perriere, K. L. (1965). Mother-Child Interaction During Separation-Individuation. *The Psychoanalytic Quarterly*, 34(4), 483-498. DOI:10.1080/21674086.1965.11926361.
- Mahler, M. S., Pine, F., & Bergman, A. (1975). *The Psychological Birth Of The Human Infant*. New York: Basic Books.
- Menutti, R. B., & Christiner, W. R. (2012). *Cognitive -Behavioral Interventionsin Education Settingsa Hand Book For Practice Second Edition*. New York: Routledge Taylor&Francis Group.
- Morsünbül, Ü. (2005). *Ergenlikte Kimlik Statülerinin Bağlanma Stilleri, Cinsiyet ve Eğitim Düzeyi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mynard, H., & Joseph, S. (2000). Development of the multidimensional peer victimization scale. *Agressive Behaviour*, 26, 169-178.
- Nacar, E. H., & Gökkaya, F. (2019). Bağlanma ve Maternal Bağlanma Konusunda Bir Derleme. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 1 (1), 49-55. doi:10.35365/ctjpp.19.1.06.
- Naçar, E. A. (2023). *Bağlanma Stilleri ile Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişkide Öz Anlayışın Aracılık Rolü*. Doktora Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Odabaşı, H. Y. (2020). Psicotarihin Tarihi: Yaklaşımlar ve Tartışmalar. *Universal Journal of History and Culture*, 2(2), 131-152.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Cambridge MA: Blackwell.
- Olweus, D. (1993). *Bullying At School: What We Know and What We Can Do*. Malden, Ma:Blackwell Publishing, 40(6), 699-711. doi:10.1002/pits.10114.
- Olweus, D. (1994). Annotation: Bullying at School:Basic Facts and Effects of a School Based Intervention Program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 35(7), 1171-1190.
- Olweus, D. (1996). Bullying at School: Knowledge Base and an Effective Intervention Program. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 794, 265-276.
- Olweus, D. (1997). Bully/victimproblems in school:Facts and intervention. *European Journal ofPsychology of Education*, 12(4), 495-510.
- Olweus, D. (2010). Bullying in schools: facts and intervention. *Kriminalistik* , 64(6), 1-29.
- Olweus, D. (2010). Bullying in Schools: Facts and Intervention. *Research Centre for Health Promotion (online)*, Erişim yeri: <https://www.researchgate.net/publication/228654357>. [Erişim tarihi: 15 Ağustos 2016].

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- Onur, N. (2006). *Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ile Atılabilirlik Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Onur, T. (2023). *Ergenlerde Bağlanma Stilleri İle Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Özada, A. (2018). *Gençlerin Demografik Özellikleri, Aile ve Arkadaş İlişkileri ile Okul Yaşamının Zorbalığa Etkisi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özada, A., & Duyan, V. (2018). Ebeveyn-Çocuk İlişkisi ve Zorbalık. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 12 (1), 49-55.
- Özakkaş, T. (2012). Masterson Yaklaşımına Genel Bakış. *Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları*, 1-8.
- Özçelik, A. Ö., & Arslan, H. (2020). 3-5 Yaş Arası Çocukların Anne Tutumlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18-30. DOI: <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2020.150>.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Katak, M. T., & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik Gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589. doi:10.5455/cap.20120433.
- Özen, D. Ş. (2010). Ergenlerde Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın Cinsiyet, Yaş ve İçerik Yönelim Türü Problem Davranışları İle İlişkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(1), 5-12.
- Özen, D. Ş., & Aktan, T. (2010). Bağlanma ve Zorbalık Sisteminde Yer Alma:Başa Çıkma Stratejilerinin Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 25 (65), 101-113.
- Özen, Y. (2014). Kendilik, Kendilik Algısı ve Kendilik Algısına Bağlı Psikosomatik Bozukluklara Sosyal Bir Bakış. *Akademik Bakış Dergisi*, 40, 1-12.
- Öztürk, E. (2016). Psikotarih Açısından Çocuk Yetiştirme Tarzları ve Çocuk İstismarı. *Türkiye Klinikleri J Foren Med-Special Topics*, 2(3) 24-34.
- Öztürk, E. (2021). Disfonksiyonel Aile Modellerinden Fonksiyonel Aile Modeline: "Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili". *Türkiye Klinikleri*, 1-39.
- Öztürk, E., Türel, F. İ., & Oğur, E. (2020). Psikotarih ve Bağlanma Kuramı. *Türkiye Klinikleri*, 63-71.
- Öztürk, N., Atlı, A., & Kutlu, M. (2014). Ortaokul Öğrencileri Arasındaki Zorbalık Olaylarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(3), 43-63.
- Parlak, A. G. (2020). *Ebeveynin Bağlanma Biçimi ile Ebeveyn Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Pekel, N. (2004). *Akran Zorbalığı Grupları Arasında Sosyometrik Statü, Yalnızlık ve Akademik Başarı Durumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Petschauer, P. W. (2022). The Childrearing Modes; Lloyd deMause Revisited. *The Journal of Psychohistory*, 49(3), 162-176.
- Pişkin, M. (2002). Okul Zorbalığı: Tanımı, Türleri, İlişkili Olduğu Faktörler ve Alınabilecek Önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 531-562.
- Pişkin, M. (2010). Ankaradaki İlköğretim Öğrencileri Arasında Akran Zorbalığının İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156),175-189.
- Pişkin, M. (2021). *Annenin Annesiyle İlişkinin Bebeğin Bağlanmasına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Pişkin, M., & Ayas, T. (2005). Lise öğrencileri arasında yaşanan akran zorbalığı olgusunun okul türü bakımından karşılaştırılması. *VIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, (s. 21-23).
- Polat, F., & Sohbet, R. (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinde Akran Çatışmasına Bakış. *KSÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 15(2), 41-51.
- Rigby, K., & Slee, P. T. (1993). Dimensions of Interpersonal Relation Among Australian Child-

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

- ren and Implications for Psychological Well-Being. *The Journal of Social Psychology*, 133(1), 33-42 DOI: <https://doi.org/10.1080/00224545.1993.9712116>.
- Sabuncuoğlu, O., Ekinci, Ö., Bahadır, T., Akyuva, Y., Altınöz, E., & Berkem, M. (2006). Ergen Öğrenciler Arasında Akran Örselemesi ve Depresyon Belirtileriyle İlişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 9, 27-35.
- Sak, R., Sak, İ. Ş., Atli, S., & Şahin, B. K. (2015). Okul Öncesi Dönem: Anne Baba Tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 972-991.
- Salmivalli, C., Lagerspetz, K., Bjorkqvist, K., Osterman, K., & Kaukiainen, A. (1996). Bullying as a Group Process: Participant Roles and Their Relations to Social Status Within the Group. *Aggressive Behavior*, 22(1), 1-15. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1098-2337\(1996\)22:1<1::AID-AB1>3.0.CO;2-T](https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-2337(1996)22:1<1::AID-AB1>3.0.CO;2-T).
- Salmivalli, C. (2002). Is there an age decline in victimization by peers at school. *Educational Research*, 44(3), 269-277.
- Salmivalli, C., & Voeten, M. (2004). Connections between attitudes, group norms, and behaviour in bullying situations. *International Journal of Behavioral Development*, 28 (3), 246-258 DOI: 10.1080/01650250344000488.
- Salter, M. (1940). *An evaluation of adjustment based upon the concept of security: Child Development Series*. Toronto, Ontario, Canada: University of Toronto Press.
- Santrock, J. W. (2018). *Yaşam Boyu Gelişim: Gelişim Psikolojisi*. Nobel Yayıncılık.
- Schneider, B. H., Atkinson, L., & Tardif, C. (2001). Child-Parent Attachment and Children's Peer Relations: A Quantitative Review. *Developmental Psychology*, 37(1), 86-100 DOI:10.1037/0012-1649.37.1.86.
- Schore, A. N. (2000). Attachment and the regulation of the right brain. *Attachment & Human Development*, 2(1), 23-47.
- Schore, A. N. (2001). Effects of A Secure Attachment Relationship on Right Brain Development, Affect Regulation, And Infant Mental Health. *Infant Mental Health Journal*, 22 (1-2), 7-66.
- Schore, A. N. (2002). Advances in Neuropsychoanalysis, Attachment Theory, and Trauma Research: Implications for Self Psychology. *Psychoanalytic Inquiry: A Topical Journal for Mental Health Professionals*, 22(3), 433-484. DOI: 10.1080/07351692209348996.
- Schore, A. N. (2005). Back to Basics : Attachment, Affect Regulation, and the Developing Right Brain: Linking Developmental Neuroscience to Pediatrics. *Pediatrics in Review*, 26 (6).
- Schore, A. N. (2012). Gelişimsel Nörobiyoloji ve Bağlanma Kuramı. *Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları*, 5-15.
- Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2007). *Modern Psikoloji Tarihi*. İstanbul: Kaknüs Psikoloji.
- Schwartz, D. (2000). Subtypes of victims and aggressors in children's peer groups. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 28(2), 181-92. doi: 10.1023/a:1005174831561.
- Seay, B., Alexander, B. K., & Harlow, H. F. (1964). Maternal behavior of socially deprived Rhesus monkeys. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 69(4), 345-354. <https://doi.org/10.1037/h0040539>.
- Sertelin, Ç. (2003). *Ebeveyn Tutumlarının Sosyo-Kültürel Yapı ve Aile Fonksiyonları ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Set, Z. (2021). Bağlanma ve Depresyon Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Teorik Bir Çalışma. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(1), 23-33 DOI: 10.18863/pgy.712563.
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Stein, K. F. (1995). Schema Model of the Self-Concept. *Journal of Nursing Scholarship*, 27 (3), 187-193.
- Stevens, V., Bourdeaudhuij, D., & Oost, P. V. (2002). Relationship of the Family Environment to

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- Children's Involvement in Bully Victim Problems at School. *Journal of Youth and Adolescence*, 31 (6), 419-428.
- Subaşı, N. G., & Kazan, H. (2020). Çocukluk Dönemi Bağlanma Stillerinin Yetişkin İletişimindeki Etkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 10(2), 147-162.
- Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Çocuk Yetiştirme Stillerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-60.
- Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Çocuk Yetiştirme Stillerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-38.
- Süner, A. F., Alpay, E. E., & Ünal, B. (2021). Akran zorbalığına kısa bir bakış: Birinci basamak sağlık çalışanlarına tavsiyeler. *STED*, 30(6) 444-450 DOI: 10.17942/sted.915101.
- Şahin, M. M. (2021). *Ergenlerin Akran Zorbalığı Alguları ile Öğretmenlerin Akran Zorbalığına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, M., Sarı, S. V., Özer, Ö., & Er, S. H. (2010). Lise Öğrencilerinin Siber Zorba Davranışlarda Bulunma ve Maruz Kalma Durumlarına İlişkin Görüşler. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 257-270.
- Şanlı, D., & Öztürk, C. (2015). Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları ve Tutumlar Üzerine Kültürün Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8 (4), 240-246.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics (Sixth edition)*. United States: Pearson Education.
- Tasman, D. R., & Aydoğmuş, M. E. (2022). İlişki kalitesinde temel psikolojik ihtiyaçların önemi: Öz belirleme kuramı ve temel ilişki türleri temelinde bir derleme. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 10(24), 294-315. DOI: 10.7816/nesne-10-24-08.
- Tathoğlu, S. S. (2021). Öğrenmeye Sosyal- Bilişsel Bir Bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları*, 5(1), 15-30.
- TDK. (2022). Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr/>
- Terzi, S. (2014). Romantik İlişkilerde Bağlanma Yaralanmalarına Yol Açan Olaylar: Nitel Bir Çalışma. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, Volume: 12 (2) , 99 - 108.
- Topçu, M. (2016). Ayrılma ve Bireyleşme: Nesne İlişkileri Üzerine Terapötik Uygulama. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 3(2), 27-28.
- Tura, G. (2008). *Akran Zorbalığına Maruz Kalmayı Yordayan Özellikler*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turgut, İ. (2023). *Ergenlerde Akran Zorbalığının Yordayıcıları Olarak Bağlanma Stilleri ve Öz-Kontrol*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tuvblad, C., Raine, A., Zheng, M., & Baker, L. A. (2009). Genetic and Environmental Stability Differs in Reactive and Proactive Aggression. *Aggressive Behaviour*, 35, 437-452.
- Tüik Veri Portalı (2022). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Cocuk-Arastirmasi-2022-49744>
- Tüzün, O., & Sayar, K. (2006). Bağlanma ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam Dergisi*, 19(1), 24-39.
- Uludağlı, N. P., & Uçanok, Z. (2005). Akran Zorbalığı Gruplarında Yalnızlık ve Akademik Başarı İle Sosyometrik Statüye Göre Zorba/Kurban Davranış Türleri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20 (56), 78-92.
- Unesco Dünya Raporu. (2020, Ocak 8). Duyarlı Akıl Platformu: <https://duyarliakil.blogspot.com/2020/06/unesco-dunya-raporu.html>
- Unicef. (2018, Eylül). *Dünyadaki gençlerin yarısı okulda ve okul çevresinde akran şiddetine maruz kalıyor*. Unicef Türkiye: <https://www.unicef.org>
- Ünal, B. (2015). Depresif Kişiliklerle Psikoterapide Olumlu Duyguların Nesne İlişkisel İncelenmesi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 2(3), 14-28.

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı: Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı

- Ünal, N. (2019). *Akran Zorbalığı ile Ergenlerin Algıladıkları Aile İşlevselliğinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ünal, E. (2017). *Anne Babası Boşanmış Çocuklarda Algılanan Anne Baba Tutumlarının Akran Zorbalığı Davranışı İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Warm, T. R. (1997). The Role of Teasing in Development and Vice Versa. *Development and Behavioral Pediatrics*, 18(2), 97-101. <https://doi.org/10.1097/00004703-199704000-00004>.
- Winnicot, D. (2012). *Oyun ve Gerçeklik*. Metis yayınları.
- Winnicott, D. W. (1965). *The Maturational Processes And The Facilitating Environment*. London: International Universities Press.
- Yakupoglu, A. S. (2019). *Ergenlerde Bağlanma Stilleri ve Benlik Algısının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Yazici, H. (2018). *Akran Zorbalığı Bağlamında Psikolojik Bulgular*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yelboğa, N., & Koçak, O. (2019). Ergenlerde Akran Zorbalığını Yordayan Bazı Faktörlerin Zorba ve Mağdur Bireyler Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 2286-2320. DOI: 10.26466/opus.543567.
- Yersel, Z. (2019). *Çocuk ve Ergenlerde Anne-Baba Tutumu ve Bağlanma Durumunun Algıladıkları Benlik Saygısı ve Çocuk Narsisizmi ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldızhan, E. (2017). Bağlanma Teorisi ve Bağlanma Bozukluklarına Genel Bir Bakış. *Anadolu Kliniği*, 22(1) 66-72. DOI:10.21673/anadoluklin.237462.
- Yılmaz, H. (2020). Türkiye'de Helikopter Ebeveynlik Eğilimi ve Helikopter Ebeveynlerin Demografik Özellikleri. *Sosyal Politikalar Çalışmaları Dergisi*, 46, 133-160.

Kitap ve Makale Önerileri

- Akduman, N., Özbek, Ö. Y. ve Taneri, P. O. (2022). *Bibliyoterapi Kullanarak Akran Zorbalığı ile Mücadele: Bir Kapsayıcı Eğitim Stratejisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arslan, B., Özen, Y. ve Gülaçtı, F., (2022). Bağlanma Stilleri Bağlamında Kaygı Bozuklukları Üzerine Bir Değerlendirme. *Ines Journal*, (9)32, 49-72.
- Ayas, T. ve Pişkin, M., (2011). Lise öğrencileri arasında yaşanan zorbalık olaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türü bakımından karşılaştırılması. *İlköğretim Online*, (10) 2, 550-568.
- Erk, A. B. (2022). *Akran Zorbalığı: Okullarda Akran Zorbalığını Önleme Çalışmaları ve Zorbalık Döngüsündeki Çocuklar İçin Uygulamalar*. Ekinoks Yayın Grubu.
- Eşkisü, M., Pişkin, M. Ve Gelibolu, S., (2014). Bullying and Victimization among Middle School Children in Ankara Turkey. International Conference on New Horizons, Paris.
- Gülaçtı, F., (2023). *Ben Zorba Değilim. Kişisel Sosyal Rehberlik Pratik Uygulama ve Etkinlik Kitabı* (pp.341-344), Ankara: Akademisyen yayınevi.
- Kağan, M. Ve Ciminli, A., (2016). Ergenlerde Sanal Zorbalık ve Mağduriyetin Cinsiyet Sınıf Okul Değişkenleri ve Kişilik Özellikleriyle İlişkisinin İncelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, (3)2, 14-34.
- Kağan, M. ve Ciminli, A., (2016). Ergenlerde Sanal Zorbalık ve Mağduriyetin Empati ile İlişkisinin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18)2, 1135-1150.
- Özen, Y., (2023). Studies On the Predictive Effect of the Relationship Between the Level of Compassion and Difficulty in Emotion Regulation On Peer Bullying. *Innovare Journal of Social Sciences (IJSS)*, (11)3, 1-23.
- Pişkin, M., (2002). School Bullying: Definition, Types, Related Factors, and Strategies to Prevent Bullying Problems. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*, (2)2, 531-562.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

- Pişkin, M., (2006). Okul Şiddeti: Tanımı, Yaygınlığı ve Önleme Stratejileri. *Kamuda Sosyal Politika*, (1)2, 45-62.
- Pişkin, M., (2006). Zorbalığa İlişkin Yanlış Algı, İnanç ve Düşünceler. *Öğretmen Dünyası*, 317, 13-15.
- Pişkin, M., (2012). Akran Şiddetine Alternatif Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi. *Kamuda Sosyal Politika*, 19, 64-77.
- Tehseen, N. ve Pişkin, M., (2015). School Bullying Effecting Childs Mental Health. *The International Journal of Indian Psychology*, 2, 130-135.
- Yalnız, A. (2023). *Akran Zorbalığı Nedenleri ve Koruyucu Önleyici Müdahaleler*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.
- Yavaş, H. ve Karakaya, M. (2023). *Dijidrama ve Akran Zorbalığı-Sınıfta ve Ekranda Yaratıcı Drama*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Film Önerileri

1. Klass (The Class)
2. Mucize (Wonder)
3. Mean Creek
4. Bang Bang Sen Öldün (Bang Bang You Are Dead)
5. Siber Zorbalık (Cyberbully)
6. Onun Gibi Bir Kız (A Girl Like Her)
7. Akran Zorbalığı/Rehber (TRT Türk)
8. Akran Zorbalığı Nedir? Duymaya Hazır Mıyız? (TRT Türk)